

PRVNÍ PÍSEMNÁ ZMÍNKA

O OBCI

HOLOHLAVY

První písemná zmínka o obci Holohlavy z roku 1318 se nachází ve zlomku kvaternu zemských desk půhonných

Zemské desky jsou předchůdcem pozemkových knih (což je rejstřík a doklad o vlastnictví půdy a jiných nemovitostí). Zápisem majetku do zemských desk se majetek stával dědičným majetkem rodu. Pokud byl ve městech, byl osvobozen od daní. V deskách zemských byla však také zapisována veškerá ustanovení zemských sněmů – tedy vlastně tehdejších zákonů, a další obecně závazné dokumenty.

K založení zemských desk, ve svých prvopočátcích označovaných jako registra regalia, dochází někdy v rozmezí let 1260-1278. Desky byly vedeny u zemského soudu a s největší pravděpodobností sloužily jako pomocné záznamy buď zemského notáře či zemského písaře pro kvalitnější a jednodušší evidenci soudem projednávaných případů.

Desky byly vedeny v tzv. kvaternech, což značí psací látku obsaženou ve čtyřech arších (tehdy pergamenových), které společnou vazbou tvořily svazek knihy, který byl rovněž označován jako kvatern.

Desky byly od svého založení vedeny ve dvou řadách a to jako:

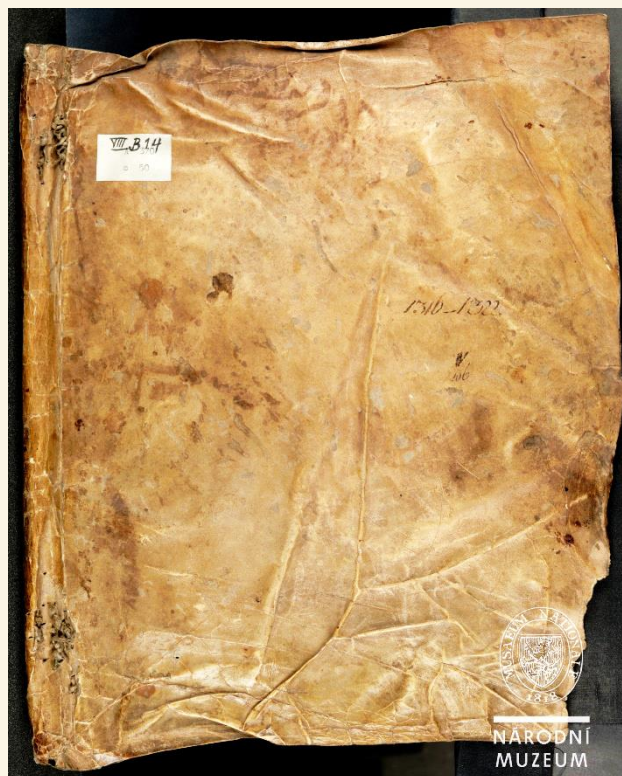
desky půhonné (libri citationum, quaterni citationum), které evidovaly půhony, tedy popohnání před soud.

desky trhové (libri contractuum, quaterni contractuum), zde se zapisovaly změny v držbě nemovitostí (prodej, koupě).

Česká kancelář desk zemských sídlila v 16. století na Pražském hradě ve dvou rozlehlých místnostech vedle Vladislavského sálu.

2. června 1541 došlo k velkému požáru Pražského hradu a Malé Strany, při němž byly české desky zemské zcela zničeny. Dochoval se pouze jediný svazek z let 1316-1322, který v době požáru nebyl na svém místě.

Díky náhodě se tak v originále dochovala do dnešních dob i **první písemná zmínka o obci Holohlavy z roku 1318**, která se nachází na **straně č. 64** svazku nazývajcího se také jako **jindřichohradecký zlomek kvaternu zemských desk půhonných z let 1316 – 1322**.

*Jindřichohradecký zlomek kvaternu zemských desk
půhonných z let 1316 – 1322 – přední strana desk*

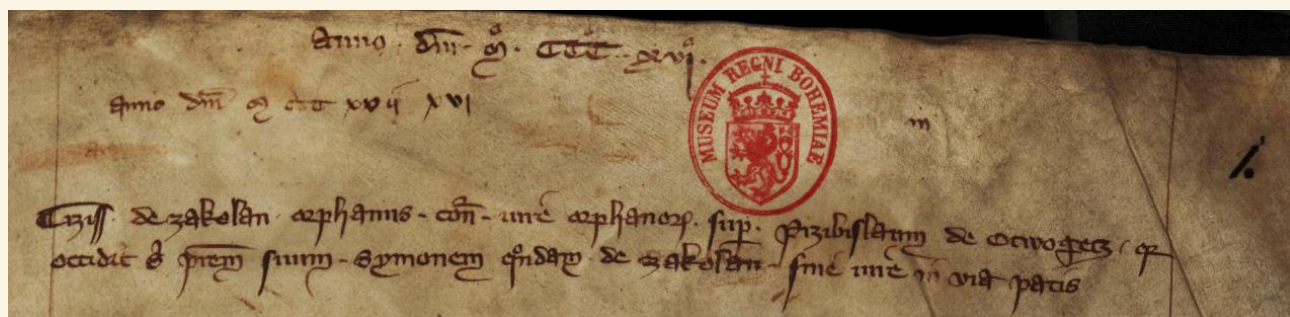
Jindřichohradecký zlomek kvaternu zemských desk půhonných z let 1316 – 1322 obsahující i první písemnou zmínku o obci Holohlavy je v současné době uložen v knihovně Národního muzea v Praze pod signaturou **VIII B 14.**

Fyzický popis:

- rukopis o rozsahu 98 listů v měkké pergamenové vazbě o rozměrech 33,5 cm x 24 cm
- psací látkou je pergamen
- na přední desce se nachází datace 1316 - 1322
- okraje listů jsou mírně poškozeny působením vlhkosti

Signatura rukopisu

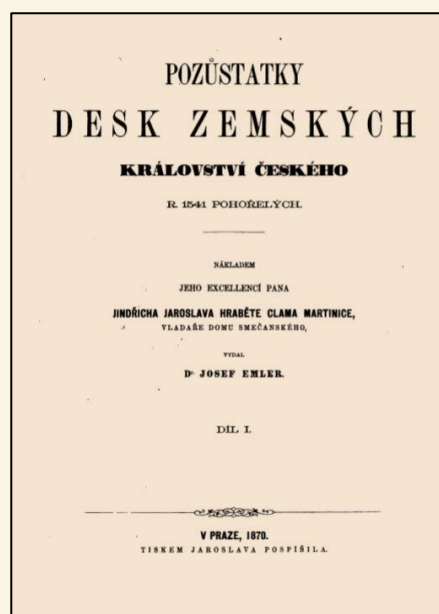

Výřez horní části titulního listu jindřichohradeckého zlomku kvaternu zemských desk půhonných s letopočtem 1316 a dobovým razítkem Národního muzea

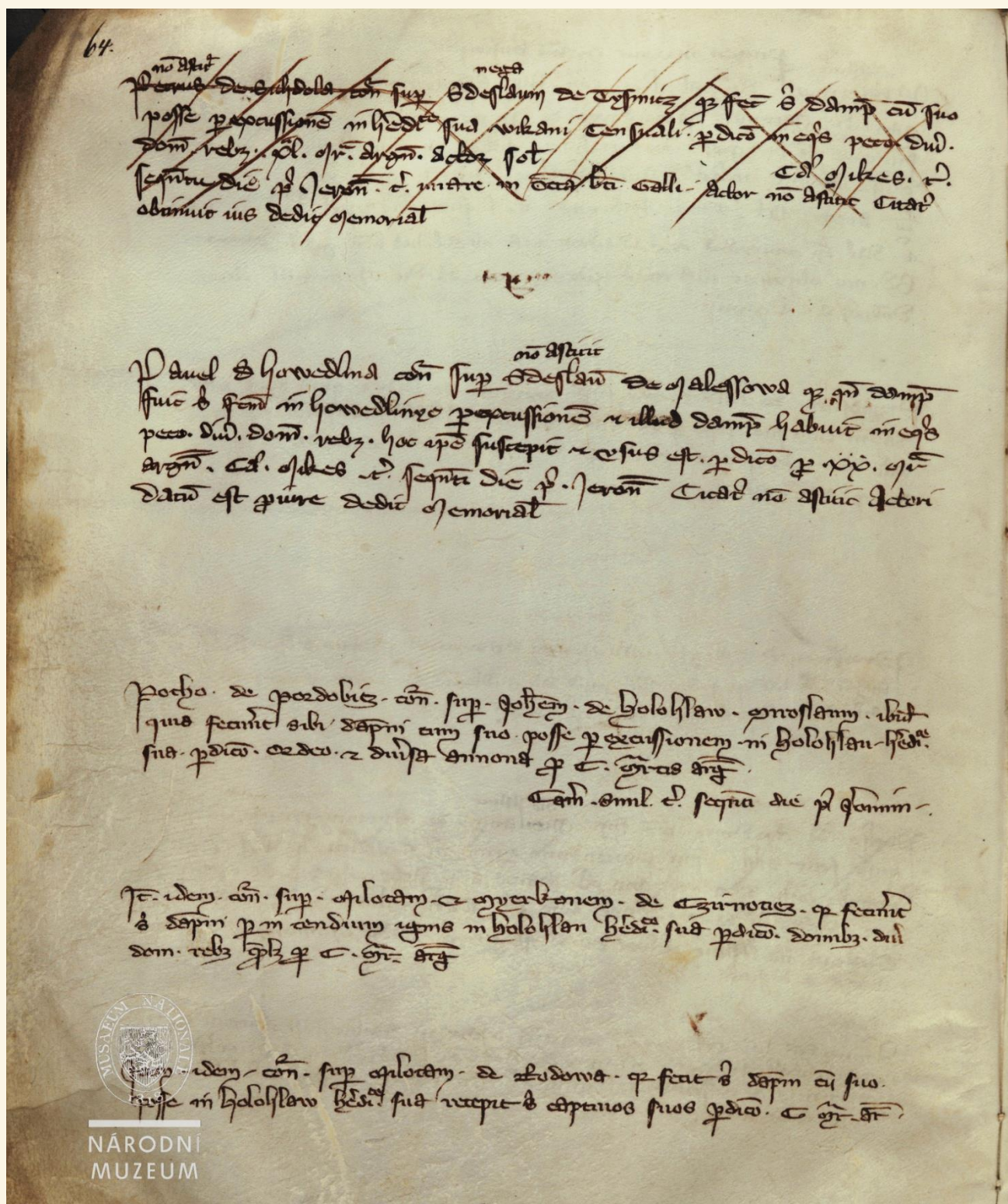
Rukopis **jindřichohradeckého zlomku kvaternu zemských desk půhonných** byl nalezen Františkem Dvorským v Černínském archívu v Jindřichově Hradci a Národnímu muzeu ho daroval 23. června 1868 Eugen hrabě Černín

V roce 1870 vydal dr. Josef Emler knihu **RELIQUIAE TABULARUM TERRE REGNI BOHEMIAE ANNO MDXLI IGNE CONSUMTARUM - POZŮSTATKY DESK ZEMSKÝCH KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO R. 1541 POHOŘELÝCH**, ve kterém se nachází přepis originálního textu **jindřichohradeckého zlomku kvaternu zemských desk půhonných z let 1316 – 1322.**

Přepis **první písemné zmínky o obci Holohlavy** je v této knize možné nalézt **na straně 40 odstavec 138.**

Strana č. 64 jindřichohradeckého zlomku kvaternu zemských desk půhonných z let 1316 – 1322, na kterém se nachází první písemná zmínka o obci Holohlavy

Strana č. 40 knihy POZŮSTATKY DESK ZEMSKÝCH KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO
R. 1541 POHOŘELÝCH z roku 1870, na které se v odstavcích 136, 137 a 138 nachází
opis strany č. 64 jindřichohradeckého zlomku kvaternu zemských desk půhonných
z let 1316 – 1322

actorem super hereditatem Nicolai in Merunicz et in Jablonczl, quidquid ibi habet, cum agris et qualibet libertate, in iure obtento.)

¹⁾ non astitit.

136. (Petrus ¹ de Suhdola conqueritur super Sdeslaum ² de Tysmicz, quod fecit sibi dampnum cum suo posse per excussionem in hereditate sua Wikani censuali. Perdicio in equis, pecoribus, diuersis domesticis rebus XL mar. arg. Actor solus, camerarius Mikea, terminus sequenti die post Jeronimi. Terminus iurare in octaua beati Galli. Actor non astitit, citatus obtinuit ius, dedit memoriales.)

¹⁾ non astitit. ²⁾ negauit.

137. Paniel de Howedlina conqueritur super Sdeslaum ¹ de Malessowa, quod quando dampnum fuit sibi factum in Howedlinye per excussionem, et illud dampnum habuit in equis, peccoribus, diuersis domesticis rebus, hoc ipse suscepit et vsus est. Perdicio pro XX marcis arg. Camerarius Mikea, terminus sequenti die post Jeronimi. Citatus non astitit, actori datum est pro iure, dedit memoriales.

¹⁾ non astitit.

138. Potho de Pordobicz conqueritur super Johannem de Holohlaw, Miroslaum ibidem, quia fecerunt sibi dampnum cum suo posse per excussionem in Holohlau, hereditate sua. Perdicio ordeo et diuersa annona pro C mar. arg. . . . Camerarius Smil, terminus sequenti die post Jeronimi.

Item idem conqueritur super Milotam et Myerkonem de Czirnieticz, quia fecerunt sibi dampnum per incendium ignis in Holohlau, hereditate sua. Perdicio domibus, diuersis domesticis rebus: quemlibet pro C mar. arg.

Item idem conqueritur super Milotam de Rodowa, quia fecit sibi dampnum cum suo posse in Holohlaw, hereditate sua, recepit sibi captiuos suos. Perdicio C mar. arg.

139. (Neublas de Rychan conqueritur super Dostupa de Kirssowicz pro debito V mar. arg., quod tenetur sibi pro censu suo in Czeneczicz. Camerarius Suanek, terminus in octaua Galli.)

140. Prziedslaw de Ludicz conqueritur super Dymitr ¹ de Ludicz, quod fecit sibi dampnum cum suo posse furtive in hereditate sua Ludicyh. Perdicio in equis pro XXX mar. arg. Actor solus, camerarius Mikea, terminus feria II post Epiphaniam. Terminus iurare sequenti die post Purificationem. Terminus datus cum concordia vel ad idem ius feria V quatuor temporum Quadragesime.

In margine: Feria II post Katherine. ¹⁾ negauit.

141. Prziedbor de Wirbichan conqueritur super Scepan, Sdislaw de Horzessowicz, Jurik ibidem, quod fecerunt sibi dampnum cum suo posse per spoliū in via pacis. Perdicio in equis et armis bellicis: quemlibet pro X mar. argenti minus lotone. Actor Hynek de Wirbichan, Jan de Klobuk, siue solus; camerarius Radslaw, terminus sequenti die post Katherine. Camerarius non pronunciauit citationem super istos.

Item idem conqueritur super Wirehotam de Kladna pro vadio IX marc. arg., quod roborauit se sibi amicali ordinacione, quod sub dicto vadio debuit sibi dare V fertones argenti pro equo, quem apud ipsum emit — dominica die hoc anno fuerunt ¹ tres anni in die Georgii — in Wirbichan in domo sua, et quod non compleuit istud, ideo amisit vadium nominatum. Camerarius idem, terminus idem. Camerarius non pronunciauit citationem super omnes istos.

In margine: In octaua Galli. ¹⁾ minus.

pocho. de pordolis. an. sup. gotem. de holohlaw. onostanny. ubi
quis fecit sibi dapni cum suis posse p exactionem in holohlaw hedi.
sua p dco. cedco. et duxit amona q. c. in as. h. g.
Cam. eml. c. septa die p. homin.

Idem. an. sup. aplocam. et exactionem. de Czimowacz. q. fecit
s. dapni p. in candium ignis in holohlaw hedi. sua p dco. domibz. dui
dom. relz q. p. c. in. h. g.

Idem. an. sup. aplocam. de studowa. q. fecit s. dapni cu suis.
p. in holohlaw hedi. sua recepit s. captivos suos p dco. c. in. h. g.

138. Potho de Pordobicz conqueritur super Johannem de Holohlaw, Miroslaum ibidem, quia fecerunt sibi dampnum cum suo posse per excussionem in Holohlau, hereditate sua. Perdicio ordeo et diuersa annona pro C mar. arg. . . . Camerarius Smil, terminus sequenti die post Jeronimi.

Item idem conqueritur super Milotam et Myerkonem de Czirnoticz, quia fecerunt sibi dampnum per incendium ignis in Holohlau, hereditate sua. Perdicio domibus, diuersis domesticis rebus: quemlibet pro C mar. arg.

Item idem conqueritur super Milotam de Rodowa, quia fecit sibi dampnum cum suo posse in Holohlaw, hereditate sua, recepit sibi captiuos suos. Perdicio C mar. arg.

Půta z Pardubic žaluje Jana z Holohlav a Miroslava také z Holohlav, že mu se svými lidmi způsobili škodu násilným vpádem na jeho dědičném statku v Holohlavech. Škoda na ječmeni a různém jiném obilí 100 hřiven stříbra.

Dále žaluje Milotu a Mirka z Černožic, že mu způsobili škodu požárem na jeho dědičném statku v Holohlavech. Požaduje od každého náhradu škody na domě a různém domácím zařízení 100 hřiven stříbra.

Dále žaluje Milotu z Rodova, že mu se svými lidmi způsobil škodu na jeho dědičném statku v Holohlavech a odvěkl jeho čeled'. Škoda 100 hřiven stříbra.

CO LZE VYVODIT ZE ZÁPISU A HISTORICKÝCH SOUVISLOSTÍ:

- v Holohlavech již v roce 1318 s určitostí existovalo šlechtické sídlo, které obývali Jan a Miroslav z Holohlav – v půhonných listech mohl v té době žalovat pouze šlechtic šlechtice
- Půta z Pardubic (též z Dubé – pochází z tehdy významného šlechtického rodu Ronovců) vlastnil v Holohlavech dědičný statek – tím jsou však pravděpodobně myšleny pozemky – pole a poddaní, kteří na nich pracovali, domem můžeme rozumět dřevěná stavení, kůlny či stodoly
- k popisované události mohlo dojít mezi lety 1310 – 1318, kdy docházelo k „domácím válkám“ mezi odpůrci (k nim patřil i zmiňovaný Půta z Pardubic) a stoupenci krále Jana Lucemburského
- k řešení sporů z předešlého období docházelo až v roce 1318, kdy král Jan Lucemburský vyhlásil smír s odbojnou šlechtou
- komořím je myšlen soudní zřízenec, který v době trhu vyvolal půhon - žalobu proti obviněným - v našem případě proti Janovi a Miroslavovi z Holohlav, Milotovi a Mirkovi z Černožic a Milotovi z Rodova
- datum projednání žaloby bylo stanoveno na 1. října 1318 – neboť svátek sv. Jeronýma připadá na 30. září

PODĚKOVÁNÍ PhDr. Františku Šebkovi z Univerzity Pardubice za poskytnutí cenných informací, které vedly k dohledání první písemné zmínky o obci Holohlavy.